Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

32 317 JBZ-Raad

Nr. 277 BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 maart 2015

Tijdens de JBZ-raad van 12–13 maart 2015 zal onder het agendapunt «diversen» de door bepaalde derde landen gewenste doorgifte van de gegevens van passagierslijsten (PNR-gegevens) door Europese luchtvaartmaatschappijen worden besproken. Mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, informeer ik u over de ontwikkelingen ten aanzien van Mexico en Argentinië.

In november 2012 is wetgeving in Mexico in werking getreden die luchtvaartmaatschappijen verplicht de PNR-gegevens van passagiers op alle vluchten van en naar Mexico aan de Mexicaanse autoriteiten te verstrekken. De Europese Commissie heeft hierop de Mexicaanse autoriteiten op de hoogte gebracht van het rechtskader van de EU. De EU-privacyrichtlijn (de richtlijn nr. 95/46/EG van het Europees parlement en de Raad van de Europese Unie betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, Pb EG van 24 oktober 1995, L 81, in Nederland geïmplementeerd in de Wet bescherming persoonsgegevens) staat niet toe dat de Europese luchtvaartmaatschappijen de PNR-gegevens zonder meer aan een overheid in een derde land doorgeven. Een dergelijke doorgifte is in beginsel slechts rechtmatig wanneer het derde land een passend beschermingsniveau voor de gegevens waarborgt. Mexico is niet door de Europese Commissie aangewezen als land dat beschikt over een dergelijk niveau. Er is evenmin een verdrag gesloten tussen dit land en de Europese Unie op grond waarvan Mexico kan worden aangewezen als land met een passend beschermingsniveau, specifiek voor de verwerking van passagiersgegevens, zoals dat het geval is met de Verenigde Staten, Canada en Australië.

De Mexicaanse autoriteiten hebben besloten de wetgeving nog niet ten uitvoer te leggen voor de Europese luchtvaartmaatschappijen. Dit heeft tot gevolg gehad dat de Europese luchtvaartmaatschappijen de PNR-gegevens niet hoefden te verstrekken aan de Mexicaanse autori-

kst-32317-277
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2015

teiten. In 2013 hebben de Mexicaanse autoriteiten aan de Europese Commissie verzocht om onderhandelingen te starten voor het sluiten van een PNR-overeenkomst. De Europese Commissie heeft de afgelopen jaren contact gehad met de Mexicaanse autoriteiten, waarbij telkenmale de deadline voor Europese luchtvaartmaatschappijen om niet te hoeven te voldoen aan de Mexicaanse PNR-wetgeving, is verlengd. Onderhandelingen over een overeenkomst hebben echter niet plaatsgevonden. De reden hiervoor is dat de Europese Commissie een meer overkoepelende oplossing voor PNR-gegevens nastreefde in plaats van individuele overeenkomsten per land. Deze overkoepelende oplossing valt op korte termijn echter nog niet te verwachten.

De huidige deadline voor Europese luchtvaartmaatschappijen om niet te hoeven te voldoen aan de Mexicaanse PNR-wetgeving loopt af per 1 april 2015. De Europese Commissie houdt er rekening mee dat de Mexicaanse autoriteiten de deadline niet verder zullen verlengen en dat de Europese luchtvaartmaatschappijen per 1 april 2015 verplicht worden de PNR-gegevens te verstrekken. Ook Argentinië heeft op 24 september 2014 wetgeving aangenomen waarin luchtvaartmaatschappijen worden verplicht de PNR-gegevens te verstrekken van passagiers op alle vluchten van en naar Argentinië. De Argentijnse wet treedt in werking op 24 maart 2015. Mogelijk zal ook binnenkort Argentinië PNR-gegevens eisen van Europese luchtvaartmaatschappijen, maar op dit moment is er nog geen datum door de Argentijnse autoriteiten naar de luchtvaartmaatschappijen gecommuniceerd waarop de verplichting in zou gaan.

De Europese luchtvaartmaatschappijen die vluchten uitvoeren van en naar Mexico en Argentinië, waaronder KLM NV, zijn hierdoor in een gecompliceerde situatie beland. Ongeacht wat ze doen, zullen zij in alle gevallen regels moeten gaan overtreden, met aangekondigde sancties tot gevolg. Indien zij geen PNR-gegevens verstrekken aan de Mexicaanse en Argentijnse autoriteiten dan kunnen zij worden geconfronteerd met sancties van die autoriteiten en indien zij wel PNR-gegevens leveren dan kunnen zij mogelijk maatregelen verwachten van de nationale dataprotectieautoriteiten omdat er geen rechtsgrond aan de doorgifte ten grondslag ligt.
Het College Bescherming Persoonsgegevens is op de hoogte gesteld van deze ontwikkelingen.

Op 25 november 2014 heeft het Europees parlement ingestemd met een resolutie om het verdrag tussen de EU en Canada over de doorgifte en verwerking van PNR-gegevens voor te leggen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie met het verzoek te toetsen of dit verdrag verenigbaar is met de Verdragen en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (2014/2966(RSP). Er is vernomen dat de Europese Commissie gedurende de termijn die het Hof van Justitie nodig heeft om een advies te formuleren over het verdrag met Canada geen onderhandelingen zal openen met andere derde landen, die krachtens hun interne recht luchtvaartmaatschappijen verplichten om passagiersgegevens door te geven indien die luchtvaartmaatschappijen vluchten op hun grondgebied uitvoeren. Wij zijn ons bewust van de stand van zaken op EU-niveau, maar de ontwikkelingen met Mexico en Argentinië vragen een oplossing op korte termijn.

Wij moeten als Europese Unie hierin gezamenlijk optrekken. Het is dan ook van groot belang dat de Europese Commissie, zo nodig met inzet van de Europese dienst voor extern optreden, een constructieve dialoog met de Mexicaanse en Argentijnse autoriteiten start, waarin de bereidheid van de Europese Unie naar voren wordt gebracht om over een verdrag te onderhandelen, met als doel dat de Mexicaanse en Argentijnse autori-

teiten hun PNR-wetgeving voorlopig nog niet ten uitvoer leggen voor de Europese luchtvaartmaatschappijen en dat aan een goed juridisch kader wordt gewerkt.

Spanje zal tijdens de JBZ-raad de Europese Commissie verzoeken om een voorstel te doen voor onderhandelingsmandaten aan de Raad ten behoeve van het starten van onderhandelingen voor een verdrag of andere passende juridische instrumenten. Wij steunen dit initiatief van Spanje.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
S.A. Blok